

Wrocław, dnia 15 lutego 2010 r.

Pani

Wiesława GAJEWSKA

Prezes Zarządu

Powiatowego Centrum Zdrowia

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

w Kowarach

LWR-4112-08/2009
S/09/004

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, przeprowadziła kontrolę Powiatowego Centrum Zdrowia Spółki z o.o. w Kowarach, zwanej dalej „Spółką” w zakresie wybranych zagadnień związanych z jej przekształceniami własnościowymi i funkcjonowaniem.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w podpisanym protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie mimo nieprawidłowości ocenia działania podejmowane w procesie przekształceń własnościowych w Powiatowym Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Kowarach. Negatywnie ocenić natomiast należy działalność Spółki w latach 2004-2007 ze stratami oraz dopuszczenie do wysokiego zadłużenia zagrażającego dalszemu jej istnieniu i obciążającego Spółkę i Powiat Jeleniogórski dodatkowymi kosztami.

1. W dniu 29 lipca 2003 r. na podstawie uchwały nr IX/50/03 z dnia 3 lipca 2003 r. Rady Powiatu Jeleniogórskiego utworzona została Spółka z o.o. pod nazwą „Powiatowy Zespół

Opieki Zdrowotnej w Kowarach”. Dnia 22 października 2003 r. dokonana została zmiana nazwy Spółki na „Powiatowe Centrum Zdrowia w Kowarach” i Spółka o tej nazwie dnia 30 października 2003 r. zarejestrowana została w Krajowym Rejestrze Sądowym. Celem działania utworzonej Spółki było prowadzenie działalności medycznej na terenie działania Powiatu Jeleniogórskiego (w Karpaczu i Kowarach oraz w Janowicach Wielkich), w miejsce postawionego w stan likwidacji (jeszcze nie zakończonej) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kowarach (SPZOZ). Pierwotnie Rada Powiatu Jeleniogórskiego przyznała Spółce na prowadzenie działalności statutowej nieruchomości stanowiące własność Powiatu i użytkowane przez likwidowany SPZOZ, o łącznej wartości księgowej 6.594.896 zł. Ostatecznie (kolejną uchwałą Rady Powiatu) kapitał zakładowy Spółki ustalono w niższej wysokości 3.815.876 zł (dzielił się na 6.500 udziałów o wartości nominalnej 587,06 zł każdy), który w całości pokryty został przez Powiat aportem w postaci 2 nieruchomości zabudowanych, tj. działek przy ul. Sanatoryjnej 15 i 15A w Kowarach o łącznej powierzchni 28,2 ha. Wszystkie udziały w Spółce objęte zostały przez Powiat.

Działalność medyczną Spółka prowadziła w utworzonym uchwałą Zgromadzenia Wspólników z dnia 4 listopada 2003 r. Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej - Powiatowe Centrum Zdrowia Spółka z o.o. w Kowarach (NZOZ). Działalność ta prowadzona była od stycznia 2004 r. w Szpitalu „Bukowiec” w Kowarach, który oprócz leczenia szpitalnego prowadził poradnie specjalistyczne, w przychodniach lekarskich w Kowarach i Karpaczu, w Hospicjum i Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym w Kowarach, w Poradni Ginekologiczno – Położniczej w Janowicach Wielkich. Tylko działalność Szpitala „Bukowiec” prowadzona była w obiekcie stanowiącym własność Spółki (na działkach przy ul. Sanatoryjnej 15 i 15A w Kowarach). Pozostałe placówki zlokalizowane były w obiektach dzierżawionych przez Spółkę odpłatnie od SPZOZ w likwidacji, tj. w Kowarach przy ul. 1-go Maja 62 (Przychodnia Rejonowa Podstawowej Opieki Zdrowotnej), ul. Jeleniogórskiej 14c (Hospicjum i Zakład Opiekuńczo Leczniczy), ul. Jeleniogórskiej 14 (Pralnia i Warsztaty) oraz w Karpaczu przy ul. Konstytucji 3-go Maja 71 (Przychodnia Rejonowa).

Jak ustalono, pierwotna umowa dzierżawy tych nieruchomości wygasła w dniu 30 czerwca 2006 r., a od 1 lipca 2006 r. do 30 października 2007 r. z powodu braku porozumienia stron co do wysokości czynszu dzierżawnego, Spółka korzystała w sposób bezumowny z nieruchomości zlokalizowanych w Kowarach przy ul. 1-go Maja 62 (Przychodnia Rejonowa) i przy ul. Jeleniogórskiej 14c (Hospicjum i Zakład Opiekuńczo – Leczniczy). Na ich dzierżawę (do końca 2009 r.) Spółka dnia 30 października 2007 r. zawarła

z likwidatorem SP ZOZ umowę, w której łączna wysokość czynszu dzierżawnego ustalona została w kwocie 3.559,20 zł (bez podatku VAT), a co do zapłaty należności SPZOZ za okres bezumownego użytkowania, strony zawarły porozumienie, w którym ostatecznie jej wysokość określono na 19.236,96 zł (bez podatku VAT). Do dnia zakończenia kontroli Spółka uregulowała przedmiotową należność, nie przedłużyła natomiast jeszcze z SPZOZ umowy dzierżawionych nieruchomości poza 2009 r.

W związku z prowadzoną działalnością medyczną Spółka dnia 2 stycznia 2004 r. na mocy umowy zawartej z likwidatorem SPZOZ zakupiła środki trwałe o charakterze wyposażenia (m.in. sprzęt biurowy, pościel) o wartości 82.043 zł, a umową użyczenia z dnia 15 stycznia 2004 r. otrzymała od Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze w nieodpłatne użytkowanie do końca 2009 r. wyposażenie medyczne pozostałe po likwidowanym SPZOZ o wartości początkowej w kwocie 2.232.181 zł, zamortyzowane i umorzone w wysokości 2.055.825 zł. Dalszego okresu użytkowania tego wyposażenia Spółka nie uregulowała do dnia zakończenia kontroli.

2. Ustalono, że w latach 2004 – 2007 przychody Spółki były niższe od kosztów związanych ze świadczeniem usług medycznych.

Znacząco w tym okresie pogorszyły się podstawowe wskaźniki ekonomiczne działalności Spółki. Przykładowo wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem własnym zmalał z poziomu 56,1% w 2004 r. do 25,7% w 2007 r. przy pożądanym 70% i odpowiednio wskaźnik płynności I z wartości 0,7 do 0,38 a płynności II z 0,7 do 0,36 przy pożądanym powyżej 1,0. Wskaźnik ogólnego zadłużenia wzrósł z 53,1% do 81,5 %.

Przez cały wymieniony wyżej okres ujemne były wskaźniki rentowności: aktywów, kapitałów własnych oraz sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania ogółem zwiększyły się z kwoty 3.364.277 zł w 2004 r. do 4.791.187 zł w 2007 r., w tym zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wzrosły z kwoty 773.428 zł do 1.611.628 zł, a z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych z 911.389 zł do 2.294.828 zł. Zobowiązań nie były w stanie pokryć należności Spółki, które na koniec 2004 r. wynosiły 1.027.936 zł, a na koniec 2007 r.- 1.189. 662 zł. Szczególnie nieterminowe było regulowanie zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne pracowników oraz wpłat na rzecz Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Już w marcu 2005 r. zaległości w ich regulowaniu wynosiły 699 tys. zł i za zgodą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spłata zadłużenia została rozłożona na raty. Ponieważ Spółka nie była dalej w stanie terminowo spłacać rozłożonego na raty zadłużenia umowa z ZUS została

rozwiązana. Ponowne negocjacje z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych doprowadziły do zawarcia w maju 2008 r. umowy w sprawie spłaty zadłużenia w wysokości 563,6 tys. zł w terminie do kwietnia 2013 r. Jednakże z tytułu rozłożenia zaległości na raty Spółka będzie musiała ponieść dodatkowe koszty w kwocie 127,9 tys. zł, stanowiące opłatę prolongacyjną. W związku ze złą sytuacją ekonomiczno - finansową w okresie od stycznia 2004 r. do lipca 2007 r. Spółka nie wносиła także należnych wpłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), wynikających z postanowień art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.). W konsekwencji powyższego Prezes PFRON w dniu 21 lutego 2008 r. obciążył Spółkę kwotą 744.782 zł, z czego 595.984 zł stanowiła zaległa opłata, a 148.798 zł odsetki z tytułu nieterminowej regulacji przedmiotowego zobowiązania. Na wniosek Spółki z dnia 14 maja 2008 r. spłata przedmiotowego zobowiązania została rozłożona na miesięczne raty płatne do końca czerwca 2014 r. Zgoda na prolongatę spłaty zadłużenia będzie kosztować Spółkę dodatkowo 154,5 tys. zł w związku z naliczeniem opłaty prolongacyjnej.

Nie wszystkie pomieszczenia i urządzenia medyczne będące na wyposażeniu Spółki spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568). Opracowany przez Spółkę w marcu 2007 r. program dostosowania do 2012 r. pomieszczeń oraz urządzeń do wymogów powyższego rozporządzenia zyskał wprawdzie pozytywną opinię służb sanitarnych, jednakże określone w nim zadania remontowo-modernizacyjne, ze względu na złą sytuację ekonomiczno-finansową Spółki nie mogły być w pełni realizowane.

W latach 2004 – 2008 nakłady na poprawę stanu technicznego i wyposażenia obiektów Spółki ograniczone zostały do wykonywania bieżących remontów i niezbędnych prac konserwacyjnych, wynikających z zaleceń służb sanitarnych, a na realizację tych prac wydatkowano łącznie tylko kwotę 174,5 tys. zł. Z powodów ekonomicznych Spółka zrezygnowała także w 2007 r. z prowadzenia Przychodni Lekarskiej w Karpaczu (obiekt ten został przez Starostwo za odpłatnością wydierżawiony Centrum Pulmonologii i Alergologii w Karpaczu S.A. z Karpacza).

W ocenie NIK podejmowane w latach 2004 – 2007 działania zmierzające do poprawy sytuacji ekonomicznej Spółki nie przyniosły oczekiwanych efektów, ponieważ ograniczały się głównie do zmniejszania zatrudnienia, wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych bez

podejmowania przemian strukturalnych, np. likwidacji oddziałów deficytowych, komasowania podległych placówek w jednym miejscu. W rezultacie nie spowodowało to znacznego wzrostu przychodów i ograniczenia kosztów działalności Spółki w tym okresie mimo, że redukcja zatrudnienia w największym stopniu dotknęła lekarzy oraz pielęgniarek i położnych, bowiem udział wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń pracowniczych w kosztach działalności operacyjnej ogółem dalej był wysoki (pozostawał w przedziale 66% - 71%), a około 97% przychodów Spółki pochodziło z świadczenia usług medycznych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia i tylko około 3,0% stanowiła odpłatność wnoszona przez pensjonariuszy Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego i wpływy za odpłatnie świadczone usługi medyczne (podobna struktura przychodów utrzymywała się także w 2008 r. i po 9 miesiącach 2009 r.).

Spółka od początku swojej działalności do końca 2007 r. generowała straty. Już po pierwszym 2004 roku działalności strata netto Spółki wyniosła 1.595.749 zł, a pod koniec 2007 r. łączna jej wysokość osiągnęła 3.877,5 tys. zł i zbliżała się do wielkości kapitału zakładowego, co zagrażało dalszemu istnieniu Spółki. Dopuszczenie do takiej sytuacji NIK ocenia negatywnie, tym bardziej, że w celu ratowania Spółki, w listopadzie 2007 r. uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników (reprezentowanego przez Powiat Jeleniogórski) dokonano podwyższenia jej kapitału zakładowego do wielkości 4.965.870 zł (o 1.149.980 zł) wkładem pieniężnym Powiatu Jeleniogórskiego i tak już zadłużonego w związku z likwidacją byłego SPZOZ.

Zgodnie z „Regulaminem Rady Nadzorczej Spółki” (uchwalonym przez Zgromadzenie Wspólników) winna ona sprawować stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Kontrola wykazała, że Rada Nadzorcza Spółki ograniczyła swoją działalność do przyjmowania składanych przez Zarząd Spółki sprawozdań i programów naprawczych, bez głębszego ich analizowania i przedkładania władzom Spółki wniosków i zaleceń. Rada nie korzystała także z usług wyspecjalizowanych firm w zakresie doradztwa związanego z zarządzaniem jednostkami organizacyjnymi służby zdrowia będącymi w trudnej sytuacji ekonomicznej. Ciągłości i skuteczności działalności Rady Nadzorczej Spółki nie pomogły także kilkakrotnie dokonywane (zwłaszcza w 2007 r.) zmiany osobowe jej składu. Z tych też powodów w ocenie NIK nadzór Rady Nadzorczej Spółki nad działalnością Spółki uznać należy za niepełny i niewystarczający.

Stabilności działania, realizacji działań naprawczych i wprowadzania zmian strukturalnych oraz poprawie sytuacji finansowej Spółki, nie sprzyjały także w ocenie NIK częste zmiany Prezesów Zarządu Spółki, których w latach 2003 – 2007 było pięciu. Zauważyć także należy, iż mimo pogarszającej się sytuacji ekonomiczno finansowej Zgromadzenie Wspólników (po zakończeniu roku obrachunkowego) przyjmowało bez zastrzeżeń sprawozdania finansowe Spółki i udzielało jej organom absolutorium (z wyjątkiem Prezesa Zarządu Macieja Dworskiego, który to stanowisko zajmował w okresie od dnia od 1 stycznia 2004 r. do dnia 15 listopada 2004 r.).

W 2008 r., głównie w związku ze wzrostem ilości świadczeń finansowanych przez NFZ, nastąpiła poprawa sytuacji ekonomicznej Spółki, ponieważ jej przychody w porównaniu do 2007 r. zwiększyły się o 23,3%, a koszty w tym okresie jedynie o 4,6%. W rezultacie rok 2008 r. działalności Spółki został zakończony zyskiem netto w wysokości 602,0 tys. zł.

3. W grudniu 2008 r. EMC Instytut Medyczny S.A. z Wrocławia zakupił od Powiatu Jeleniogórskiego 90% udziałów Spółki za kwotę 1,5 mln zł . Dokonując zakupu tych udziałów firma EMC zobowiązała się m.in. do kontynuowania działalności medycznej w oparciu o posiadany przez Spółkę majątek, podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 8, 0 mln zł w ciągu trzech lat od daty zakupu udziałów. Zagwarantowała także przeznaczenie na inwestycje Spółki do końca 2012 r. kwoty nie mniejszej niż 18,5 mln zł. Kwota ta ma zostać wykorzystana na pokrycie kosztów remontów w obiekcie Szpitala „Bukowiec”, obejmujących między innymi remont pokrycia dachowego, wymianę instalacji elektrycznej i wod-kan, wykonanie nowej kotłowni i instalacji gazowej, remont bloku operacyjnego i sterylizacji oraz dostosowanie pomieszczeń szpitalnych do wymogów stawianych tego typu obiektom. Kupujący zobowiązał się także do niepogarszania warunków pracy i płacy pracowników Spółki, udostępnienia im pełnego katalogu świadczeń socjalnych obowiązujących w placówkach medycznych Grupy EMC, do nie zbywania bez zgody Sprzedającego osobom trzecim większościowego pakietu udziałów przez okres 5 lat od dnia ich nabycia oraz majątku Spółki pozbawiającego możliwości prowadzenia przez nią statutowej działalności gospodarczej, a także do nie podejmowania działań w celu likwidacji Spółki lub jej rozwiązania z zastrzeżeniem, że z obowiązku tego Kupujący zwolniony będzie w przypadku, gdy z przyczyn od niego niezależnych, wartość kontraktu w sprawie realizacji świadczeń zdrowotnych zawartego przez Spółkę z NFZ w następnych latach będzie niższa, niż 90% kontraktu zrealizowanego za 2008 r. Umowa kupna przewidywała odpowiedzialność

Kupującego (kary finansowe) za niewykonanie zobowiązań z niej wynikających, m.in. za niewykonanie lub nienależyte wykonanie inwestycji gwarantowanych lub nie utrzymanie funkcjonowania przez okres 5 lat NZOZ w Kowarach.

Kontrola wykazała, iż EMC Instytut Medyczny S.A. do dnia jej zakończenia wywiązywał się z przyjętych w umowie kupna ustaleń. W styczniu 2009 r. dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 534 tys. zł (700 udziałów) do wysokości 5.500.656 zł, co spowodowało iż dzielił się on na 7.200 udziałów. W 2009 r. (do końca września) na prace remontowo - inwestycyjne w obiektach Spółki wydatkowano 874,3 tys. zł, z tego na remont Szpitala Bukowiec 751,4 tys. zł, a na dalsze w nim prace zawarto z wykonawcami umowy na kwotę 3.190,7 tys. zł, w ramach której dokonany zostanie m.in. remont dachu, wymieniona stolarka okienna i winda osobowa, zmodernizowana kotłownia. Na realizację inwestycji w obiektach ZOL i Hospicjum w Kowarach wydatkowano 122,8 tys. zł. W latach 2008 – 2009 nastąpiła także poprawa w zakresie wyposażenia Spółki w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną. Na ten cel w 2008 r. wydatkowano kwotę 228,0 tys. zł, a w ciągu dziewięciu miesięcy 2009 r. – 289,0 tys. zł. Zakupiono między innymi endoskop za 79,9 tys. zł, defibrylator za 20,0 tys. zł, sprzęt do rehabilitacji za 17,4 tys. zł, łóżko porodowe za 22,6 tys. zł i aparat Holtera za 13,3 tys. zł. Dla porównania w latach 2005 – 2007 wyżej wymienione zakupy wydatkowano łącznie 260,5 tys. zł.

Także za okres 9 miesięcy 2009 r., Spółka wypracowała zysk netto, który wyniósł 809,5 tys. zł i w związku z poprawą sytuacji finansowej w 2009 r. spłaciła nieuregulowane zobowiązania podatkowe z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych oraz zaległy podatek od nieruchomości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura we Wrocławiu wnosi o:

1. *Terminową i pełną realizację:*

- *umowy z dnia 5 grudnia 2008 r. o sprzedaży udziałów Powiatu Jeleniogórskiego w Powiatowym Centrum Zdrowia Spółka z o.o. w Kowarach na rzecz EMC Instytut Medyczny S.A. we Wrocławiu w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego oraz zobowiązań inwestycyjnych i dotyczących gwarancji pracowniczych,*
- *programu dostosowawczego obiektów Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Powiatowe Centrum Zdrowia w Kowarach do wymogów sanitarnych określonych w*

rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 213, poz. 1568).

2. *Wykonanie umów zawartych w sprawach spłaty zaległych i rozłożonych na raty zobowiązań Spółki na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.*

3. *Zapewnienie przedłużenia z właścicielami na kolejne okresy ważności, zakończonych w 2009 r. umów dzierżawy nieruchomości i użyczenia wyposażenia i sprzętu medycznego niezbędnego do prowadzenia działalności statutowej Spółki.*

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Prezes o przesłanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia